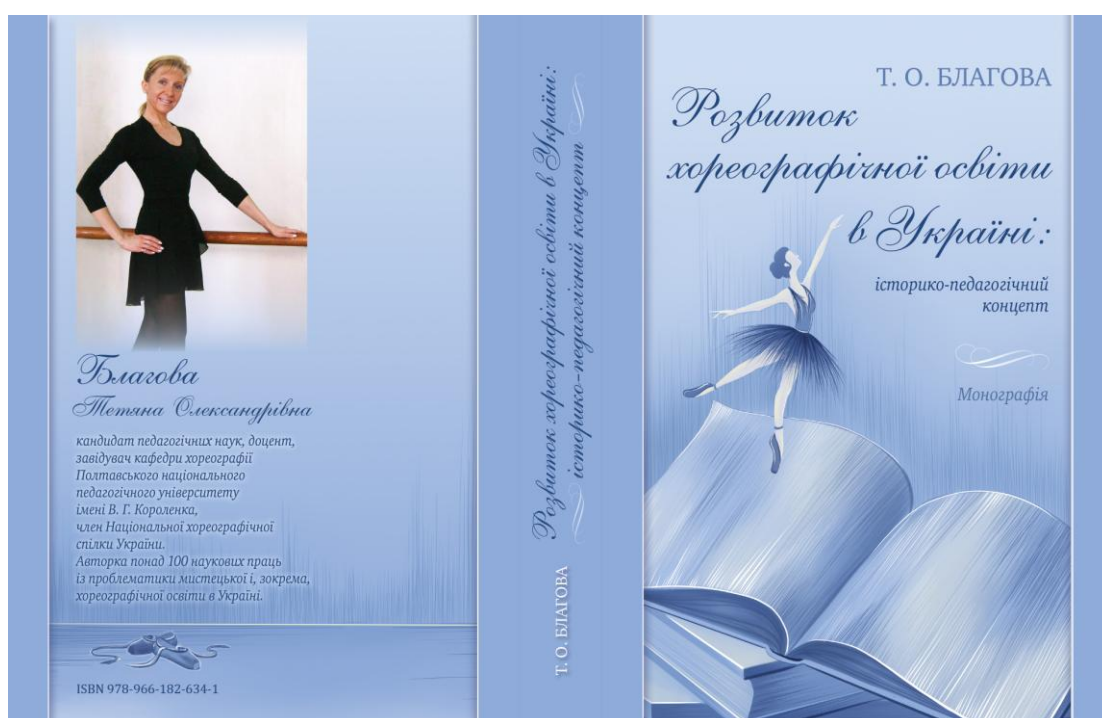

РЕЦЕНЗІЇ

РОЗВИТОК ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

(рецензія на монографію Т. О. Благової
«Розвиток хореографічної освіти в Україні: історико-педагогічний концепт» / за наук. ред. проф. Л. О. Хомич.
Полтава : ТОВ АСМІ, 2020. 488 с.)

Серед пріоритетів розвитку української системи хореографічної освіти провідним є опора на національні культурно-мистецькі цінності й традиції, що становить підвалини для збереження духовної єдності та спадкоємності поколінь. Водночас на сучасному етапі існує потреба в наукових розвідках, які б ґрунтовно висвітлювали генезу національної хореографії, динаміку розвитку вітчизняних хореографічно-педагогічних шкіл. Попри значну увагу вчених до методології, нормативно-правових засад, тенденцій розвитку інфраструктури мистецької освіти варто зауважити, що процес професійної хореографічної підготовки є одним із малодосліджених на сучасному етапі. Інтереси науковців сфокусовані передовсім на мистецтвознав-

чому, культурологічному, лексико-семантичному та функціональному аспектах розвитку хореографічної культури і освіти в Україні. Серед них, зокрема, переважну більшість складають праці, у яких досліджено історичний розвиток танцювального мистецтва в Україні, специфіку різних видів хореографії, їхню художньо-естетичну функційність, лексичні характеристики, окремі аспекти розвитку аматорської чи професійної сценічної національної хореографії. У цьому контексті актуальним видається осмислення історико-педагогічного досвіду, теорії і практики хореографічної освіти в Україні, що сприятиме органічному поєднанню сучасних інновацій і кращих традицій вітчизняної хореографії.

Рецензована монографія є першою ґрунтовною теоретико-методологічною працею в науково-педагогічній галузі, яка розкриває особливості розвитку хореографічної освіти в Україні у ХХ – на початку ХХІ століття в різних формах організації, об'єктивно висвітлює її еволюційні тенденції, чинники, основні закономірності, сутнісні характеристики, а також місце і роль в сучасному культурно-освітньому просторі. Хореографічна освіта представлена в науковій розвідці як об'єкт міждисциплінарного дискурсу, інтермедіальний соціокультурний феномен у царині мистецької освіти, що акумулює культурно-мистецькі, етнічні, ідеологічні, художньо-естетичні та педагогічні настанови визначеного історичного періоду в специфічний спосіб, притаманними йому методами й засобами.

Важливою характеристикою рецензованої монографії є те, що авторкою глибоко проаналізовано фактологічний матеріал, представлений різноманітною джерельною базою: маловідомими архівними документами, науковими працями з проблематики українського хореографічного мистецтва, джерелами публіцистичного характеру з інформацією щодо організаторів національної хореографічної освіти, відомих діячів культури. Зокрема, досліджено значний масив архівних документів із фондів Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України, Державного архіву м. Києва. У дослідницькому фокусі опинилися нормативні документи, звітна документація навчальних закладів різних освітніх рівнів, методичні матеріали культурно-мистецьких об'єднань, семінарів, курсів, стенограми всесоюзних і республіканських з'їздів, нарад,

творчих конкурсних змагань; автентичні матеріали (монографії, наукові та науково-методичні розвідки вчених, авторські методичні набутки хореографів-методистів, результати творчих конференцій, науково-практичних семінарів); критико-біографічні, інструктивні, дидактичні матеріали профільних методичних відділів Центрального Будинку народної творчості СРСР, УРСР, матеріали фахової періодики, репертуарні й навчально-методичні збірки, навчально-методичні ресурси з питань самодіяльної художньої творчості різних жанрів.

Монографія складається з передмови, п'яти розділів, післямови. Так, у першому розділі авторкою досліджено теоретико-методологічні засади, передумови та чинники еволюції хореографічної освіти в Україні, проаналізовано генезу й розвиток танцювального мистецтва як феномену професійної діяльності та напряму мистецької освіти. На основі аналізу фундаментальних праць із теорії танцю, зокрема й українського, дослідниця узагальнила теоретичний доробок відомих філософів, мистецтвознавців, етнографів, фольклористів, педагогів-хореографів, схарактеризувала їхній внесок у розвиток методології хореографічної освіти.

У другому розділі виявлено передумови формування теоретичних засад кожного з видів хореографічного мистецтва в історико-культурній динаміці, схарактеризовано етапи їхньої професіоналізації, змістові, функційні, практико-виконавські характеристики, провідні тенденції та перспективи розвитку.

Третій розділ присвячено розкриттю основних набутоків в організації, структурі, змістовому наповненні допрофесійної хореографічної підготовки в закладах освіти й культури різного функційного призначення, особливостям хореографічного навчання дітей і учнівської молоді в системі позашкільної та початкової спеціалізованої мистецької освіти.

У четвертому розділі представлено розвиток неформальних (позаінституційних) форм хореографічного навчання в умовах професійного й аматорського сценічного виконавства в Україні, акцентовано увагу на діяльності відомих хореографічних і вокально-хореографічних колективів України в історичній ретроспективі, узагальнено мистецько-педагогічний і практичний досвід видатних митців-хореографів, балетмейстерів, реформаторів хореографічної галузі, проаналізовано їхній внесок у

розвиток національної хореографічної освіти. Окремі сторінки монографії присвячено творчості Національного заслуженого академічного ансамблю танцю України імені Павла Вірського і, зокрема, теоретичному узагальненню мистецько-педагогічної спадщини його фундатора, видатного українського хореографа, реформатора народно-сценічної хореографії П. П. Вірського. Серед провідних мистецьких організацій, які здійснюють активну просвітницьку діяльність у галузі хореографічної освіти в умовах сьогодення, згадується Національна хореографічна спілка України.

У п'ятому розділі проілюстровано динаміку професійних форм організації хореографічної освіти в розмаїтті напрямів і рівнів, схарактеризовано розвиток професійної хореографічної підготовки в різних типах спеціалізованих навчальних закладів (театральних, хореографічних, педагогічних), а також закладах культури і мистецтва.

Загалом рецензована монографія має важливе теоретичне і практичне значення, сприяє розширенню фахового світогляду науковців, педагогів-хореографів, викладачів вищої школи, студентів хореографічних спеціальностей, керівників танцювальних колективів, що підтверджує її актуальність і перспективність у галузі хореографічної освіти.

Рецензент – Мирослав Вантух